

OBRRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRRTI IN ZAŠČITO OBRRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA STEV. DIN 2.—, // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. //

»OBRRTNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA STEV. 4. // PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XXI. LETNIK.

V LJUBLJANI. 15. APRILA 1938.

ŠTEV. 8.

Komu v korist?

Mnogo desetletij nazaj najdemo naše prostovoljne organizacije, v borbi za napredek, razvoj in procvit obrtne-ga stanu. Vse svoje življenje so žrtvovali naši predniki, samo da so dvignili zavest med obrtništvom in slednjega obrtnika v zadnji podeželski koč pritegnili k močni stanovski solidar-nosti in ga vzgojili k razumevanju za lastno neodvisno stanovsko organiza-cijo.

Napredek naših organizacij je šel vzporedno z razvojem in procvitom obrtnosti, to nam je jamčila močna povezanost med obrtništvom ter vztrajnost v pogledu vzdrževanja last-nih stanovskih organizacij. Danes je položaj med obrtništvom popolnoma drugačen kot pred desetletji. Predvsem moramo ugotoviti težak gmotni polo-žaj, povzročen od hudih gospodarskih pretresov naše sedanosti. Obrtnik komaj vzdrži na površju v borbi za lastno eksistenco. Obrtne delavnice so zapuščene in v razvalinah, oni obrtni-ki, ki so vzdržali hudi pritisk, komaj še životarijo. Ne smemo torej zameriti, da je današnji obrtnik popolnoma izgubil lastno orientacijo, nezavednost je zavladala, šopiri se koristoljublje, hinavščina in svetohlinstvo. Brat bi prodal brata za par judeževih grošev ali za prgišče drobtin. Kje so svetli ideali naših obrtniških voditeljev, ki so se borili za stan, za njegov strok-ovni napredek, za njegovo moč v jav-nem življenju.

Obrtnik je imel tedaj pred seboj go-tov cilj! Vedel je, da vse kar dela, bo njemu v korist. Poleg svojega strok-ovnega dela se je lahko izobraževal. Premišljeno in samozavestno je izvrš-oval svojo obrt, ki mu je nudila zlata tla.

Danes je obrtnik odvisen in zasuz-njen. Zakopan do vratu v dolgove, ki ga tudi gospodarsko in moralno upro-paščajo. Vedno silnejše dajatve mu ne dopuščajo niti trenutek razsodnega razmišljanja in obstanka izven najož-jega neposrednega kroga, ki ga obda-ja. Živi, dela, hira in pogine kot žrtev krivičnega in nečloveškega ravnanja.

Toda obrtnikov položaj se še bolj zaostruje radi dejstva, ki ga mora ko-ličkaj uvideven obrtnik spoznati. Če je obrtnik gospodarsko zasuznjen, ni tre-ba, da zato okleva in se vdaja otope-losti. Zavedati bi se moral, da to še bolj kaže v kakšni nemoči se nahaja. Naš skupni položaj se s tem nikakor ne bo izboljšal.

Krividno svojega siromaštva nosimo končno tudi sami, radi svoje nezrelosti in Slovencem tako značilne, prirodne svojstvenosti: nesložnosti in nezaved-nosti. Koliko bi mi slovenski obrtniki lahko dosegli, ko bi bili edini v svo-jih stanovskih zadevah. Koliko napo-rov bi si lahko prihranili. Tako pa le-zemo vedno globlje v blato.

Blato političnih strasti se nas vedno bolj oprijemlje. Radi pomanjkanja za-vednosti se pustimo voditi samo od svojih trenutnih instinktov. In kakor po hudi bitki, ko se na bojišču prika-žejo razne zveri-mrhovinarji, da pobe-rejo še kar je ostalo, zdravega, se ho-če obrtnika izkoriščevati tudi politično. Nadaljna velika naša napaka je za-slepljenost in nesamostojnost. Med na-mi nikoli ne bo složnosti, kajti najde-jo se vedno ljudje, ki bodo katerikoli idealni akciji v principu oporekali. Ta-ko je tudi v našem obrtniškem pokre-tu. Komaj se je kako obrtniško delo v korist splošnosti pričelo lepo razvijati, tedaj je nastopil kmalu kak laži vodi-telj in pričel oznanjevati nov obrtni-ški evangelij. Ker smo že gori ugotovi-li, da primanjkuje našemu človeku gotov delež stanovskega čuta, se kma-

Plenarna seja zbornice za TOI Seja obrtne odseka in zavoda za pospeševanje obrti

V sredo, 6. aprila je bila ponovno skli-cana seja obrtne odseka, z namenom, da sklepa o predlogih k plenarni seji Zborni-ce. Sejo je vodil predsednik g. Ogrin, ki je uvodoma poročal, da se je z nameravanim zidanim prizidka na zborničnem dvorišču prenehalo, ker se bo še počakalo do 1. junija, ko se ima končno veljavno sklepati glede samostojnosti obrtne odseka. Na-dalje je g. predsednik pojasnil nepravilno postopanje ob priliki odpošiljanja delega-tov na občne zbornice združenj. V nato sle-deči razpravi je iznesel hude osebne žalit-ve proti članu zborničnega sveta, predse-dniku g. Rebeku, in sicer tekom debate, ko je želel nekatere informacije v zadevi po-delitve podpor. Znano je namreč, kako g. predsednik gospodari z odsekovo imovino ter s skromnimi sredstva zavoda za PO. Splošen občutek je, da se je uporabilo pri-lične vsote za razna nepotrebna potova-nja in prireditve iz sredstev zavoda za PO. Odobrila se je g. šimencu vsota 2000 di-narjev za »proučevanje« avtonomije obrt-ne odseka. Izdajale so se podpore raz-nim društvom za nedoločene propagandne namene brez predhodnih prošelj in vlog; zaključen je bil tudi šele pred kratkim, na izredno zahtevo, obračun za ogled beo-grajskega velesajma v jeseni preteklega leta. Ugotovljeno je dalje, da so se pode-ljevale podpore na račun zavoda za PO, ko prizadeti zato niti prosili niso. Na ta način so bile deležne podpor med drugimi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, društvo dobrodelnosti in dr.

Teekom nadaljnega zasedanja so bile rešene razne vloge, ki se tičejo internega poslovanja združenj. Na konferenco zbor-nice glede novelizacije obrtne zakona sta bila delegirana g. Bureš kot delegat sta-jerskega obrtništvu in g. Šimenc za Ljub-ljano. Seja je sklepala tudi podrobneje gle-de predlogov k spremembam obrtne za-kona. K nadaljnji točki glede avtonomije obrtne odseka se je predlagalo gg. Ogrin-a, Kavka, Šimenca in Rebeka v odbor, ki naj do 15. maja prouči osnutek pravilnika o samostojnosti obrtne odseka ter naj ga predloži na prihodnji seji.

Na posebni seji zavoda za pospeševanje obrti so bile v glavnem reševane prošnje za podelitev podpor posameznikom, kakor tudi za prireditve raznih poučnih tečajev.

Če premostrimo torej delo odseka mora-mo žal ugotoviti, da do danes, t. j. po več kot polletnem delu še ni pokazal nobene večje samostojne inicijative, ker so bile vse dosedanje večje akcije vodene samo na pobudo zborničnega urada. Ugotoviti moramo tudi, da ima g. predsednik vedno zad-njo besedo v vsakem pogledu in da torej njegova delavnost ni nikakor »ovirana.« Žal pa se njegovo udejstvovanje omejuje le na debato o neki avtonomiji, ne da bi prav za prav imel natančnejše predstave, kako bo avtonomija izgledala. Tem bolj

lu sestavi kaka razdiralna skupina, ki ovira uspešen napredek vsake akcije. Zato moramo v resnici s skrbjo gle-dati v bodočnost in se vprašati čemu in komu v korist se trošijo naše moči. Vse naše življenjsko delo, ki zahteva celega človeka, delo naših organiza-torjev, narodnih in stanovskih delav-cev, ki jim je bil vse življenje ideal neodvisne stanovske organizacije pred očmi...? Če vse to samo površno pre-motrimo, tedaj moramo priznati, da je med nami v resnici neko prekletstvo usode, zli duh, ki rovaji in ustvarja med nami zmedo. Ali bomo mi obrtni-ki prišli na ta način do svojega cilja. Ali si bo moglo vsaj eno pokolenje ustvariti skromno eksistenco na raz-valinah naših prednikov. Ne, mi ne bo-mo nikoli prišli na zeleno vejo, če svo-jih značajev ne bomo preosnovali. Ni-koli se ne bomo postavili na lastne noge, če iz svojih obrtniških vrst ne bomo odpravili onega zlega duha, ki je poslan med obrtništvu, da dela zmedo.

se »močna roka« g. predsednika izraža v čisto samolastnem upravljanju odsekov-e imovine, glede reševanja raznih obrtno-pravnih vprašanj in sklepanju k raznim predlogom, kot bomo videli iz poročila plenarne seje. Vsak resen opomin ali celo odpor proti takemu postopanju je zman-ker si dovoljuje vsa sredstva da izigrava na eni strani člane svoje posebne grupe, dovoljujoč jim razne prednosti, na drugi strani pa onemogočuje vsako pozitivno de-lo predstavnikom zborničnega sveta, orga-niziranih v Zvezi obrtnih društev. Da tako ne more dolgo več dalje mora biti vsake-mu jasno, pričakovati bi bilo samo še od ostalih treznih članov obrtne odseka več razsodnosti in samostojnosti, pa bo mogo-če tudi samostojnost odseka mnogo prej rešena kot si mislimo.

★

V četrtek 7. tm. je bila sklicana plenarna seja Zborn. za TOI. Predsednik g. I. Jela-čin je pred prenosom na dnevni red pre-cital pismo zborn. svetnika g. Josipa Re-beka, ki sporoca, da so v zadnjem času na-stale v obrtnem odseku neznosne razmere, da je bil opetovano napaden in da ne more sočustvovati v odseku, dokler ne dobi zado-sčenja. Zato vpraša v svojem pismu zbor-nico, kaj namerava ukreniti, da se bo lah-ko delo v obrtnem odseku nadaljevalo ne-moteno in brez izpadov. Predsednik g. Je-lacin je na to odgovoril, da se je o stvari informiral in da se je skleno izjavil tudi član obrtne odseka g. Zadravec. Oba go-spoda je prosil, naj se v smislu § 24. zbor-ničnega reda zaenkrat zadovoljita s tem, da bo zadeva predložena prihodnji seji zborničnega predsedstva, ki naj vso stvar podrobno prouči, na kar sta oba zbornična svetnika pristala.

Predsednik je nato sporočil, da je kr. banska uprava odobrila zbornični prora-čun za tekoče leto in dovolila pobirati 8% doklado na pridobitno in družbeni davek, kakor tudi minimalne prispevke v skle-njeni izmeri. Dodatnih taks za obrtni odsek banska uprava še ni odobrila, temveč je to pričakovati v najkrajšem času. Na zadnji predsedstveni seji je zbornica pooblastila predsednike odsekov, da izvedejo imeno-vanje v davčne odbore v lastnem delo-krogu in so se predsedniki odsekov tega pooblastila poslužili ter izvedli imenovanje v roku, ki je bil za to določen. Nadalje je predsednik sporočil, da je namestnik zbor-ničnega svetnika g. Lovro Planina v Skofji Loki podal ostavko na to svoje mesto

PREDSEDNIKOVO POROČILO

Iz predsedstvenega poročila ki so ga do-bili vsi zbornični svetniki, posnemamo na-slednje podrobnosti:

Gospodarski položaj našega področja je bil redkokdaj tako nejasen in nedoločen kakor v zadnjem času. Gospodarsko-poli-tične spremembe ob naših mejah, nadalje določbe novega finančnega zakona in šte-vilno neresenih gospodarskih in obrtnoprav-nih vprašanj, vse to povzroča nesigurno razpoloženje in poslovno vzdržljivost, kar nalaga zbornici dolžnost, da skuša pospešiti

Tovariši obrtniki, vse, kar se dela brez nas, je proti nam. Gotovi ljudje imajo z nami samo ta namen, da nas razdvajajo, kajti potem obrtništvu ni složno in se ga lažje mami z obljuba-mi. Razdvojeni nimamo niti časa, niti prilike, da zahtevamo v popolnosti iz-polnitev svojih zahtev. Vmešavanje tu-jega, političnega vpliva v naše vrste mora biti konec. Mi bomo sami ustva-rili svojo politiko: to bo obrtniška po-litika: kako bomo rešili svoje eksten-ten-ten, kako bomo prehranjevali svoje dru-žine, kako bomo lahko svoji domovini koristili gospodarsko in kulturno. Sa-mo v svojo korist bomo delali in za vzgled našim poznejšim rodovom.

O tem bo vse zavedno obrtništvu po-lagalo obračun na svoji letni skupščini Zveze obrtnih društev v Laškem v dneih 15. in 16. maja t. l. Pripravljaj-mo se že danes na ta svečani trenutek in zavedajmo se svojega stanovskega poslanstva.

ureditev perečih vprašanj v tej smeri, da se upoštevajo posebne težkoče dravske ba-novine

ZUNANJI TRGOVINSKI ODNOSAJI

Z naglo priključitvijo Avstrije k Nemčiji je nastala za našo gospodarsko politiko vrsta važnih vprašanj, ki jih bo treba nuj-no urediti. Zanimana nas predvsem vpraša-nje trgovinske pogodbe in plačilnega spo-razuma z bivšo Avstrijo, vprašanje obme-jnega prometa, pravne pomoči in številnih gospodarskih sporazumov, ki jih bo treba z Nemčijo obnoviti. Po zadnji statistiki znaša udeležba Nemčije in Avstrije v naši zunanji trgovini skupaj preko 40%. Pri-ključitev k Nemčiji bo imela za posledico, da se bo znatno preusmeril avstrijski izvoz in uvoz in da se bodo spremenile produk-cijske osnove za mnoge gospodarske pa-noge. V notranjem prometu je pričakovati, da bo v bodoče še večji pritisk velenem-ške industrije na naša tržišča, predvsem na periferno lažečo dravsko banovino.

Naša zunanja trgovina se je lani znatno povečala in zaznamuje aktivni saldo preko ene milijarde dinarjev

KREDITNE RAZMERE

Na denarnem trgu se polagoma izvaja mobilizacija vlog, denarni zavodi morajo postopati skrajno oprezno, da si zavaru-jejo sigurno zaledje. Vse te naporne trans-akcije so bile že v najboljšem teku, ko je odpis 25% terjatev pri kmečkih dolgovih pokvaril dober del načrta. Živahnejši pro-met v trgovini in večja zaposlenost v glav-nih panogah industrije se ne smeta sma-trati kot simptoma, da je naše gospodar-stvo že v celoti premagalo krizo in da smo v dobi gospodarskega poleta. Ta sodba je enostransko zasnovana. Važna je tudi kre-ditna politika privilegiranih denarnih za-vodov. Pri ljubljanski podružnici Obrtne banke kraljevine Jugoslavije je bilo lani eskontiranih 2200 menic v skupnem zne-sku nekaj nad 22 milijonov Din. Povpre-čni znesek 1 menice je znašal 10.800 Din. Poslovanje ljubljanske podružnice nam kaže, da je kreditni plasma na področju dravske banovine relativno najsigurnejši in najsolidnejši. Obrtna banka pa tega ne upošteva pri kreditnih pogojih in izvaja dalje pretiran formalizem.

Pri Narodni banki je lani od skupnega eskonta odpadlo na ljubljansko in maribor-sko podružnico le 104 milijone Din (od ce-lotnih 1432 milijonov) kar je v popolnem nesorazmerju z našo produkcijo, z našimi kreditnimi potrebami in s potencialom naš-ega izvoza.

Narodna banka je postala tudi odločilen faktor v naši zunanji trgovini in trgovinski politiki in je postala činitelj, ki dirigira gibanje naše zunanje trgovine. Mnogi ukre-pi te institucije pa ne izvirajo zgolj iz stremeljenju po uravnoteženju klirinških plačil in pogosto zaman iščemo razloge, ki bi te ukrepe utemeljevali. Narodni banki tudi ni uspelo, da bi zmanjšala zastoj v klirinškem prometu. V važnem vprašanju obnove likvidnosti in sanaciji denarnih za-vodov se Narodna banka omejuje na vlogo pasivnega opazovalca. Nasprotno pa vidi-mo, da je ves interes usmerjen na to, da se za bodoče postavi vse privatno denar-ništvu pod neke vrste kontrolo in dirigi-ranje od strani Narodne banke. Po izkuš-njah, ki jih imamo, moramo na ta strem-ljenja gledati z nezaupanjem, ker pome-nijo v svojem končnem efektu slabitev kre-ditne neodvisnosti našega gospodarstva v kolikor smo jo še mogli ohraniti.

Omeniti je še Pošno hranilnico, ki ima 1 in 1/4 milijarde hranilniški vlog in ves ta denar porablja za alimentiranje državne-ga kredita. Za oživiljenje in normalizacijo kreditnega gospodarstva torej še niso ustvarjeni novi pogoji, brez katerih se sa-nacija ne da izvršiti. Lani je naše državne ustanove zadel še udarec z izvedbo uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov. Od sloven-skih denarnih zavodov je Privilegirana agrarna banka prevzela za 480 milijonov kmečkih posojil. Odpis, ki je šel na breme upniških denarnih zavodov znaša okrog 120 milijonov Din. Tu pa še ni upoštevana izguba pri privatnih kmečkih upnikih, med katerimi je mnogo trgovcev in obrtnikov.

Vprašanje modernizacije naših cest se približuje končni ureditvi. Na podlagi po-oblastila finančnega zakona bo finančni mi-nister izdal uredbo glede ustanovitve držav-nega cestnega fonda in banovinskih cestnih fondov. Zbornica je že lani proučevala tak načrt zakona, pa ga je morala iz tehničnih razlogov odkloniti, ker je bil sestavljen na strogo centralistični podlagi, tako da je predvideval največji del dohodkov za skupni državni fond, neznatni del dohodkov pa za banovinske dohodke.

IZBOLJŠANJE OBRTNE ZAKONODAJE

Veliko je zanimanje za načrt novele obrtnega zakona. Ta zakon je bil izdan v dobi gospodarske konjunktive, ko nismo mogli računati z izrodki in pojavi, ki jih je prinesla gospodarska kriza. Praksa šestih let, odkar je zakon v veljavi, pa je tudi sama prinesla vrsto novih vprašanj. Tu se nudi tudi prilika, da se popravijo nedostatki, ki so jih povzročili drugi specialni zakoni, zlasti združni zakon, ki je globoko posegel v pridobitno delavnost in v sistem, na katerem je zgrajen obrtni zakon. Gospodarske zbornice so že leta 1934. izdelale načrt za dopolnitev tega zakona. Po petih letih vidimo, da znaten del teh predlogov v načrtu ni upoštevan, drugi pa so formulirani bistveno drugače, kakor se glasi predlog zbornice.

DAVČNA OBREMENTEV

Za bodoči razvoj gospodarstva v naši banovini je zlasti neugodna okolnost, da znaša davčna obremenitev v dravski banovini še enkrat toliko, kakor v pretežnem delu ostale države. Medtem ko imajo ostale banovine povprečno 25% banovinske določke, znaša ta določka pri nas 95%. Prav tako obstojajo v naši banovini razne druge samoupravne davčine, ki jih drugje ne poznamo ali pa vsaj ne v taki meri. K temu je še dodati razliko v prevoznih stroških, v meznem razmerju, ter draginje.

Lani se fiskalna obremenitev nikjer ni zmanjšala, temveč se je ponekod še poostri-la zaradi poostrenejše kontrole, ki jo izvaja lani ustanovljen kontrolni oddelek v finančnem ministrstvu. Carinski azio je bil jeseni znova zvišan. S carinsko novelo je bil ukinjen carine prost uvoz strojev, kar ima za posledico, da se pri uvozu poleg carine pobira še 8% skupni davek na poslovnih promet. Ta obremenitev znatno podražuje investicije. Po 14 letih bo treba pristopiti k reviziji carinske tarife, pri čemer se morajo znižati pretirane uvozne carine na instalacijski elektrotehnični in strojni material. Novi finančni zakon prinaša povečanje taksnih stroškov v blagovnem prometu po železnici in pri carinjenju blaga, zlasti pa v sodnih zadevah. Tu je obremenitev 50% povišanja najbolj občutna. Razen tega vsebuje finančni zakon pooblastilo za uvedbo posebnega dodatka na državne davke za kritje novega 4 milijardnega notranjega posojila. V zvezi s tem bo izdana posebna uredba, ki bo določila obvezno nalaganje poslovnih rezerv in rezervnih skladov v državne papirje. Tudi banovinski proračun je povečan in v zvezi s tem sledijo številne občine. Ljubljana je povišala proračun za 18 milijonov, Maribor pa ga je povišala za 3 milijone.

Da gospodarski položaj ni najugodnejši, dokazuje število sodnih eksekucij in zemljiških vknjižb. Lani je bilo po uradnih podatkih 72.000 predlogov za sodno eksekucijo, pretežno za javne dajatve, kar pričča, kako težko izpolnjujejo naši davkoplačevalci svojo zakonito dolžnost. V zadnjih dveh letih se je zemljiškoknjižno zavarovalo v naši banovini za 214 milijonov Din dolgov.

Zbornica je lani izročila številne intervencije glede davčnih prepisov ali tolmačenja davčnih prepisov. Med drugim se je zavzela tudi za to, da se pavšaliranje pridobitne razširi tudi na male trgovinske obrate, zlasti na one brez stalnega lokala in brez pomožnega osebja. Ponovno se je zavzela za to, da bi se zneski, ki jih podjetja naklonijo v kulturne, dobrodelne in socialne svrhe, priznali kot odbitne postavke in da se ne bi od tega še plačeval davek. To bi omogočilo podjetjem, da bi v večjem obsegu podpirala akcijo za zgradbo delavskih stanovanj, zdravstvenih in vzgojevalnih naprav itd. Zavzela se je tudi za to, da bi se pavšaliral skupni davek pri manjših obratih.

Zbornica je ugovarjala nameravani reviziji neugodnega zavarovanja, ki bi prinesla za prihodnje razdobje petih let v vsej državi skoro 26 milijonov več dohodkov.

GOSTINSTVO

Za gostinstvo je važno, da je bilo lani definitivno rešeno vprašanje banovinske trošarine. Z novim pravilnikom se sicer ni ugodilo zahtevi po uvedbi pavšalnega pobiranja trošarine, vendar pa je prišel pod kontrolo promet z alkoholnimi pijačami. Za tudi ta pravilnik ni brez trdot za gostinstvo. Na intervencijo zbornice je banska uprava dovolila obročno plačevanje trošarine od vkletenega vina in je dovolila točilcem odbitek kala v višini 3%.

Po zaslusanju zbornice je ban 15. marca izdal odredbo s katero se uveljavljajo določbe uredbe o pomožnem osebju v gostinskih obratih za letoviške kraje in za velika mesta v dravski banovini.

RAČUNSKI ZAKLJUČEK

Poročilo o računskem zaključku je podal zbornični svetnik g. Zadravec, ki je med drugim omenil, da je zbornica lani pri dohodkih dosegla presežek 453.000 din, ki ga je porabila za večje odplačevanje zborničnih dolgov ter za okropitev zborničnega pokojninskega sklada. Poleg v proračunu predvidenih 115.000 din je zbornica porabila za odplačilo dolgov še 145.000 din. Za kritje primanjkljaja pokojninskega sklada je bil porabljen znesek 76.000 din in vrhu tega 100.000 din kot izredni prispevek. Dejanski redni dohodki so znašali 3.419.000 din, od tega predstavlja zbornična določka znesek 2.660.000 din. Donos zborničnih taks je znašal 815.000 din.

PREDLOGI ODSEKOV K NOVELIZACIJI OBRTNEGA ZAKONA

O poteku razprav o novelizaciji obrtnega zakona, ki so bile v posameznih odsekih, je poročal zbornični svetnik g. Ivan Jelačin, ki je omenil, da ni bilo pričakovati, da bodo odseki dočela soglasni. Ker so v predsedstvu zastopani vsi odseki je predla-

gal, da plenum pooblasti predsedstvo, da izvrši enotno stilizacijo predlogov zbornice.

O stališču obrtnega odseka je poročal podpredsednik g. Ogrin. Načrt novele vsebuje nekaj važnih sprememb, ki so jih predlagale zbornice. V načrtu novele pa je treba izvršiti razne spremembe. Predvsem je treba prestilizirati § 1, ki govori o tem, kaj se smatra za obrtno opravilo, ki je podvrženo predpisom zakona, da se omeji izigravanje obrtnih predpisov, zlasti s tako zvanim delom v lastni režiji. Nujna potreba je sprememba določb, ki se nanašajo na izvrševanje rokodelskih del v kaznilnicah, in določb, ki se tičejo zaščite obrtništva pred šušmarstvom in nelojalno konkurenco, zlasti s poostritvijo kazenskih sankcij, t. j. z zaplenbo orodja in blaga, ki se najde pri šušmarju, ter z onemogočenjem nadaljnjega nelegalnega obratovanja. Omejiti je vzgojo vajencev v tovarniških obratih. Potrebne so spremembe glede prisilnosti stanovske organizacije in predpisov socialno-političnega značaja, zlasti glede odpovednega roka. Definirati je tudi, kaj je industrijski obrat.

AVTONOMIJA OBRTNEGA ODSEKA

V zvezi z vprašanjem razširjenja avtonomije odsekov je predsednik g. Ivan Jelačin poročal o poteku seje finančnega odbora, ki je po vsestranski razpravi sklenil naslednje: Obrtni odsek, ima nalogo, da izdela do 1. julija t. l. predlog, kako si zaima avtonomijo obrtnega odseka. Svoje poročilo naj predloži zborničnemu predsedstvu, ki ga bo potem odstopilo posameznim odsekom, da bodo o njem sklepali. Sklepe odsekov je potom finančnega odbora sporočiti plenumu na prihodnji seji. Ako obrtni odsek do 1. julija ne dostavi poročila in predlogov, se smatra, da je s tem vprašanje avtonomije odstavljeno končno z dnevnega reda. To poročilo je bilo soglasno sprejeto.

PODPREDSEDNIŠKO MESTO GOSTINSKEGA ODSEKA

Obširna debata se je razvila o predlogu predsednika gostinskega odseka g. Cirila Majcena glede na odločbe trgovinskega ministrstva, ki ni odobrilo, da bi imela zbornica četrtetno podpredsednika. Zbornica naj bi sklenila, da zaprosi za spremembo besedila uredbe o zbornicah, in sicer tako, da bi imel vsak odsek svojega podpredsednika, razen onega odseka, ki mu pripada predsednik zbornice. Predsednik g. Ivan Jelačin je nato poročal, da vztrajata trgovinski in industrijski odsek na tem, da naj pripada vsakemu odseku 1 podpredsednik. Glede na to je predsednik g. Ivan Jelačin stalil predlog, po katerem naj bi zbornica zahtevala spremembo uredbe v tem smislu, da bi imela zbornica toliko podpredsednikov, kolikor ima odsekov, medtem ko sme imeti po sedanjem besedilo uredbe največ 3 podpredsednike. Ker zahteva gostinski odsek mesto podpredsednika zaradi tega, da bo odsek zastopal v predsedstvu tudi tedaj, če se predsednik gostinskega odseka ne more udeležiti seje, naj bi se vrhu tega spremenil statut zbornice v tem smislu, da bi predsednik v njegovi odsotnosti zastopal v predsedništvu njegov namestnik.

Temu predlogu predsednika je ugovarjal podpredsednik, Ogrin, češ, da bi se s tem spremenilo razmerje glasov v zborničnem predsedstvu. Zbornični svetnik Zadravec pa je grajal, da predsednik obrtnega odseka g. Ogrin tega vprašanja ni iznesel v obrtnem odseku. Podpredsednik Ogrin se je izgovarjal, češ da zato ni vedel, pa ga je predsednik takoj zavrnil, kajti vsak odsek dobi v razpravo ta predlog, podpredsednik Ogrin pa je že na seji predsedstva zavzel odklonilno stališče o tem vprašanju. Tudi član obrtnega odseka zb. sv. Kavka je ugotovil, da so člani obrtnega odseka šele danes zvedeli za to vprašanje. Po daljši debati v katero so posegli gg. Skubec, Avsenek, Smerkolj in generalni tajnik Mohorič je predsednik gostinskega odseka, Ciril Majcen izjavil, da umika predlog, da se vprašanje razčisti na prihodnjih odsekovih sejah.

SVOJEVOLJNO IMENOVANJE ČLANOV DAVČNIH ODBOROV

Pri samostojnih predlogih se je razvijala živahna polemika o imenovanju članov v davčne odbore Zbornični svetnik g. Zadravec je omenil, da so dobili zbornični svetniki nalogo, da v sporazumu z združenji stavijo predloge za imenovanje članov davčnih odborov. To so tudi storili v soglasju z obrtniškimi združenji, vendar pa so bile imenovane druge osebe, tudi take, ki jim razmere v okraju niso znane. Te spremembe pa je izvršil predsednik obrtnega odseka g. Ogrin. Na ta očitek se je g. Ogrin zgovarjal, da je imenovanje izvršilo predsedstvo, pa ga je zopet zavrnil predsednik, ki je ugotovil, da je predsedstvo le potrdilo predloge odsekov, ker je pooblastilo predsednike odsekov, da izvršijo imenovanje. Zbornični svetnik g. Rebec je k temu še pripomnil, da se je gosp. Ogrin tudi na seji obrtnega odseka o tem vprašanju izgovarjal na predsedstvo. Z enakom pritožbo je prišel tudi zbornični svetnik g. Bureš iz Maribora, kjer so prav tako združenja stavila soglasen predlog, pa so bili imenovani drugi ljudje. Sploh so člani zbornice ostro grajali postopanje podpredsednika g. Ogrina o tej zadevi. Ob zaključku debate se je g. Ogrin postavil na enostavno stališče, češ da ni mogoče vsem ustreči, med tem ko je zbornični plenum zavzemal stališče, da mora zbornica upoštevati sporazumne kandidature združenj.

**Zahtevajte povsod
Obrtni vestnik!**

Obrtniška loterija rokodelskih izdelkov

Po vzgledu obrtniških loterij v ostalih banovinah naše države, na katerih so bili vsi dobitki prvenstveno samo rokodelski izdelki, priredi v smislu odobritve ministrstva za kmetijstvo Zveza obrtnih društev veliko obrtniško loterijo na teritoriju dravske banovine. Loterija obrtniški izdelkov ima dva izrazita cilja: povzdigniti sodobno splošno propagando za obrtniške izdelke, na drugi strani pa pripomoči k oživitvi obrtniške delav-

nosti, ki je pod vplivom težke gospodarske krize že popolnoma zamrla.

Brez dvoma bo torej naše obrtništvo to vest z veseljem sprejelo, kajti ta loterija, ki se bo izvedla letos bo prinesla v naše delavnice preko 100.000 dinarjev novega zaslužka. To bo šele naš prvi poizkus, zato bo treba intenzivnega sodelovanja vsega obrtništva in močnega zaupanja, da bomo lahko prihodnje loterije izvedli v širšem obsegu ter tako v resnici prinesli novega duha v naše delavnice.

Potovanje in udeležba naših obrtnikov na mednarodni obrtni razstavi v Berlinu

V zvezi z veliko obrtno razstavo v Berlinu, ki bo od 28. maja do 10. julija, se bo mnogo obrtnikov udeležilo te razstave zaradi ogleda raznih zanimivosti. Ob priliki razstave se bodo vršili v Berlinu mednarodni strokovni kongresi. Za enkrat so zagotovljeni svetovni kongresi mizarjev, krznarjev, klobučarjev in rokavičarjev, slaščičarjev, krojačev, fotografov, pekov, frizerjev, mehanikov kleparjev, elektrotehnikov, mesarjev, čevljarjev, slikarjev, zlatarjev, urarjev, optičarjev; vršil se bo tudi mednarodni ženski kongres. Vsi kongresi bodo v najtesnejši zvezi z razstavo, posebno oblačilni, z ozirom na veliko revijo »Moda sveta«. Vršili se bodo skupni strokovni ogledi razstave, raznih institutov in ustanov v Nemčiji. Prirejena bodo aktualna predavanja in poučni filmi za posamezne stroke. Kdaj se bodo vršili kongresi še ni znano, bržkone takoj ob otvoritvi ter bodo trajali 7 dni. Beograjska zbornica je že razpisala skupno potovanje obrtnikov preko Budimpešte in Prage. Najcenejši aranžman za 7 dnevno bivanje na razstavi brez hrane stane 1790 dinarjev. Prijave za to potovanje sprejema do 20.

maja Putnik v Beogradu: odhod je 28. maja. Upamo da bo tudi naša zbornica priredila tako skupno potovanje obrtnikov iz Slovenije.

Apel vsem čevljarjem v državi!

V prvi polovici p. m. je bila v Zagrebu skupščina čevljarске sekcije. Ob tej priliki se je obravnavalo splošen položaj kožarsko-čevljarških obrti. Skupščina se obrača s posebnim apelom na vse stanovske tovariše v državi: Bat'a, ki s svojimi 600 prodajalnicami polagoma uničuje male obrtnike, je pričel v zadnjem času prodajati svojim konkurentom čevljarjem tudi kože. Bat'a torej ne želi ostati samo pri čevljih, opankah, nogavicah ter gumiju, temveč bo osvojil tudi industrijo predelovanja kož. Zato se skupščina obrača na vse čevljarje, da ne kupujejo od Bat'e nikakih surovin ter da istočasno protestirajo proti ev. podelitvi koncesije za ustanovitev tvornice za kože. Če bi še kakšen

VABILO K NAROČILU KNJIGE

Karlošek Jože: UMETNOSTNA OBRT

Že v zadnji številki smo naznanili izdajo knjige »Umetnostna obrt«, z obljubo da danes svojim čitateljem o knjigi podrobneje poročamo ter jih povabimo k naročilu.

»Umetnostna obrt« bo imela namen nuditi bežen pregled razvoja umetnostne obrti in sicer s strani, s katere se je doslej pri nas kaj malo obravnavala, čeravno je to za nas velikega pomena.

Ker nastajajo oblike večinoma na podlagi praktične potrebe in obdelave snovi, je okras ali ornament tisti činitelj, v katerem se predvsem zrcali lepoto hotenje. Zato obravnava knjiga stremljenja današnjega obrtnika kot umetnika in najbolj poklicanega činitelja ustvaritve našega lastnega etnografskega bogastva. Knjiga pokaže vso dragoceno pestrost našega domačega sloga v umetnostni obrti iz virov ki segajo daleč nazaj v prabobo. V zgodovinskih dobah smo se sicer Slovenci uveljavljali, vendar smo bili odvisni od tujeve ter se nismo mogli razvijati kakor veliki svobodni narodi. Zato smo sedaj tem bolj dolžni zbirati nekdanje kulturne vrline in značilnosti našega naroda ter se izbežiti marsikaterega škodljivega tujega vpliva. Ako hočemo postati kulturno samostojni in veliki, moramo skrbeti sami za lastno in prepotrebno književnost in umetnost v obrti, ki bo ustrezala povsem našim resničnim prilikam.

Industrijalizacija obrtnih izdelkov na eni, a visoko razvita obrtnost šolanih in večjih ljudi na drugi strani izpodrivata v novejšem času bolj in bolj odmačo in ljudsko obrt. S tem se uničuje tudi naša ljudska umetnost, ki je bila prva osnova domači umetnostni obrti. Zaradi tega jo morajo upoštevati in proučevati vsi naši voditelji in veščaki, ki oblikujejo zdaj sodobno slovensko obrt, kajti šele potem jo bodo mogli podati tako, da bo ustrezala našemu okusu in čutu. Pri tem pa je treba upoštevati vse sodobne, ne le tehnične in praktične, temveč vobče vse ostale kulturne pridobitve, zakaj slovenski narod napreduje in se izpopolnjuje vsestransko. Obrtnik je prvi, ki je poklican da oblikuje našo umetnostno obrt na podlagi sodobnega napredujočega življenja.

»Umetnostna obrt« je bogat donesek k naši umetnostni obrti, ki bo izpopolnila vse naše tozadevno gledanje in spoznavanje.

Knjiga umetnostna obrt obsega nad 150 strani, v velikosti oktavnega formata, z nad 100 krasnimi celostanskimi reprodukcijami, slikami in črticami, ki nazorno pojasnjujejo razumljivo in poljudno pisano snov. Tiskana je na umetniškem papirju, vezava je vsa v platnu, zelo okusno in umetniško zasnovana. CENA KNJIGE JE V PREDNAROČBI Z POŠTINO VRED 70.— DINARJEV.

Naročuje se pri Obrtniškem društvu v Ljubljani (Sv. Petra c. 4) na ta način, da se pošlje preko čekovne položnice št. 10.014 polovico gornjega zneska, ostalo polovico pa takoj po prejemu knjige. Na hrbtni strani položnice je treba navesti svoj točen naslov, ime ter izjavo da se naročujete na knjigo »Umetnostna obrt«.

Segajte po najbolj aktualni knjigi o kulturni moči in strokovnem napredku naše domače obrtnosti. **OBRTNIŠKO DRUŠTVO V LJUBLJANI.**

Obrtniškim tovarišem in prijateljem sporočamo tužno vest, da je na svojem domu umrl naš dober tovariš, zaslužni javni delavec, bivši narodni poslanec, gospod.

ANTON HAJDINJAK

kovaški mojster v Odranah pri Dol. Lendavi.

Zvestemu sodelavcu, narodnemu borcu, tovarišu plemenitega značaja in zlatega srca se hvaležno klanja slovensko obrtništvo, ki mu bo ohranilo trajen spomin.

V LJUBLJANI, dne 12. aprila 1938.

**ZVEZA OBRTNIH DRUŠTEV
ZA DRAVSKO BANOVINO
V LJUBLJANI**

obrtnik kupoval pri Bat'i, bi podpiral svojega lastnega sovražnika in s tem izvršil izdajstvo nad samim seboj, svojo družino in svojim stanom. S skupščine je bila odposlana bolgarskim obrtnikom čestitka k lepemu uspehu, s tem da je bilo prepovedano izdelovanje gumijastih opankov od strani industrije. Z ozirom na tehtne zahteve zagrebških čevljarjev naj bi tudi naši čevljarji upoštevali njihov poziv, poseb-

no glede kupovanja kože in surovin od Bat'e, ki hoče sedaj uničiti še majhnega obrtnika-izdelovalca kože. Proti tako močnemu kapitalu se ne bi mogel nihče zoperstaviti in končni efekt bi bil ta, da bi nato Bat'a diktiral cene kožam. Del dohodka iz te trgovine bi zopet izdal za čim večjo propagando ostalih svojih izdelkov. Na ta način bi naš obrtnik plačeval propagando za Bat'ove izdelke.

K novelizaciji obrtnega zakona

Pretekle dni je bila v Beogradu konferenca vseh obrtnih zbornic v državi glede novelizacije obrtnega zakona. Ni dvoma, da bodo obrtne zbornice in odseki v državi vztrajali na svojih zahtevah, složno in enotno ter zahtevale sprejetje maksimalnih sprememb in izpolnitev zakona. Obrtni odsek naše zbornice je na svoji zadnji seji sestavil svoje predloge, kateri so se zagovarjali na konferenci. V tem predlogu pa nismo opazili mnogih od združenj in organizacij predlaganih sprememb, kljub temu, da so že celo desetletje predmet naših zahtev. Če že iz naših rok ne bo predložen maksimalen program, kako naj prodremo potem še pri ostalih činiteljih? Mi moramo vložiti vse svoje največje napore, da pridobimo za naše obrtništvo čim več, četudi moramo biti istočasno pripravljeni na neuspehe, kajti delo zbornice je samo svetovalnega značaja ter je ministrstvo merodajno, da odloča.

Iz predloga ministrstva trgovine smo imeli priliko razvideti da se ne bodo mnoge naše zahteve upoštevale. Kajti v tem

osnutku manjkajo zelo važni predlogi, ki so jih naši obrtniki iznesli že leta 1931. in nato leta 1934., ko se je pokazala prva resnejša potreba novelizacije obrtnega zakona.

Zato bomo morali biti očitno zelo zadovoljni, če bodo sprejete vsaj glavne spremembe, ki se tičejo zaščite pred industrijo in šušmarstvom, reorganizacije združenj v smislu naših zahtev ter nevmišavanje tujega neobrtiškega vpliva v naše obrtne organizacije preko tajnikov, ki bi bili nastavljeni od raznih oblasti. Posebno zadnji dve zahtevi sta za prosep našega obrtniškega pokreta zelo važni, kajti z kakršnokoli, obrtniškim zahtevam neodgovarjajočo rešitvijo, bi se zanesli v naše organizacije spori in trenja, ki bi še bolj cepili naše vrste.

Zato želimo naši zbornici, da bi složno z ostalimi obrtnimi zbornicami in odseki složno in enodušno uspela s svojimi predlogi v smislu skupnih zahtev vsega našega zavednega obrtništva.

Proti nesocialnemu izvajanju delavskega socialnega zavarovanja

Z ozirom na nezno bremena, ki se vedno bolj večajo v zvezi s socialnim delavskim zavarovanjem in ki grozijo s propastjo eksistenc obrtnim podjetjem, je beo grajska obrtna zbornica sporazumno z ostalimi zbornicami naslovila na ministrstvo narodnega zdravja sledečo predstavko:

Podpisana Zbornica, kakor tudi ostale zbornice v državi, so opozarjale na nekatera vprašanja v zvezi s socialnim zavarovanjem delavstva. Smisel vseh teh ugotovitev je dejstvo, da je socialno zavarovanje delavstva v sedanjem obsegu nezno breme za naše obrtništvo in da se nam že zaradi tega vsiljuje brezpogojna in nujna potreba revizije našega socialnega zakonodajstva. Mesto tega pa je bilo uvedeno še razširjeno zavarovanje za slučaj starosti, onemoglosti in smrti. V popolnoma nasprotnem stališču in težnjam obrtništva se ravna tudi sedaj, ko se sestavljajo nove tablice za stopnjo nevarnosti pri nezgodnem zavarovanju. Po tem predlogu bi se posledavcem zvišale dajatve na 100% in več. Neglede na vzrok, zakaj se zopet namerava uvesti to zvišanje, ugotavljamo, da se obrtno gospodarstvo vedno bolj pritiska od zid. Dejstvo, da je vedno več prisilnih terjatev v postavitki socialnega zavarovanja, je v dokaz težkega položaja obrtništva in nezno breme obremenjenega obrtništva. Obrtništvo ne more najti opravičila k takemu postopanju. Če smatra zavarovanje za resnično socialno ustanovo, tedaj bi moralo biti socialno za obe stranki, za delavstvo, v čigar korist gre zavarovanje in za obrtništvo, ki ga vzdržuje. Nameravano grupiranje tkzv.

»malih poslov« ima baš nasprotno tendenco. S tem, da se uvršča v st. 9 okoli 125.000 od skupnih 175.000 poslov, bo predlog prizadel najslabše in najpopularnejše obrti, ki bodo s tem povečanim prispevkom popolnoma uničeni. S takim grupiranjem se hoče baje zmanjšati administrativne izdatke, zato naj se raje ta predlog umakne in najde drugih možnosti za varčevanje. Mi obrtniki pa zahtevamo da se:

- 1) Predlog uprave SUZOR-a o enakem postopanju za mala podjetja umakne.
- 2) Da se sedanji prispevki brezpogojno znižajo, ker so previsoki in nezno.
- 3) Da se delavsko zavarovanje za slučaj nesreče, v kolikor je definitivno, dovede v ravnotežje z zmanjšanjem rente in ostalih stroškov.

Ob tej priliki opozarjamo na to, da se bi tablice stopnje nevarnosti, z ozirom na česte in pomembne spremembe revidiralo, ako ne vsako leto, vsaj vsako tretje leto. Na ta način, bi se katastrofalno obremenitev našega obrtnega gospodarstva vsaj do znoznosti omililo.

Tako je torej beograjska zbornica sprožila vprašanje, ki naše obrtnike najhujše tare iz leta v leto. Razmere v Sloveniji so še mnogo slabše nego v ostalih banovinah, kajti izterjavanje se vrši pri nas mnogo strožje, možnost eksistence in življenjski standard je mnogo višji, v zvezi s tem zato tudi zavarovanja dražja. Zato naš obrtnik ne more več plačevati vedno višjih prispevkov za zavarovanje. To naj vedo oni, ki še mislijo, da bodo naše gospodarstvo reševali s takimi »socialnimi zavarovanji«.

V ključavničarski stroki primanjkuje naraščaja

Dočim je v nekaterih obrtnih strokah prevelik naval novega naraščaja ter grozi starejšim mojstrom splošna brezposelnost primanjkuje v drugih sposobnega pomočniškega osebja, osobito pa novega obrtnega naraščaja, ki bi bil zmogel in sposoben prevzeti obrt v svoje roke. Najbolj se pritožujejo radi pomanjkanja dobrih vajencev ključavničarji. En vzrok je ta, da odhajajo izučeni vajenci v razne državne šole in industrijska podjetja, drugi pa ta, da uredba o določitvi števila vajencev omejuje vsem strokam enako število vajencev. Čisto v nasprotju s tem pa se v industriji dovoljuje vzgoja večjega števila vajencev. Velika razlika pa je med vajencem izučenim v industrijskem obratu ali v obrti. Dočim je pomočnik izučen v obrtni delavnici sposoben za vsak obrat, je tak pomočnik izučen v industrijskem obratu za obrtno delavnico neuporaben. V obrtni delavnici kovinskih strok vobče, bi bilo učno dobo treba še podaljšati, kajti vajenec je zaposlen pri najrazličnejših delih, medtem ko je vajenec v tvornici zaposlen povečini z enim samim delom ves čas učenja. Ta razlika se je izkazala sedaj, ko je ostalo radi likvidacije strojnih tovarn precej vajencev na cesti. V obrti ti vajenci ne najdejo zaposlitve, kljub temu, da dobrih delavcev v kovinskih strokah vedno primanjkuje.

Nazorno vidimo torej, da oblast nima razumevanja za razvoj rokodelske obrti. To se nam zdi tembolj čudno, kajti doka-

zani je, da se rekrutira ves najboljši naraščaj v raznih vojaških arzenalih, strojnih delavnicah in sploh v vojni industriji, ki je naši mladi državi tako potrebna, ravno iz obrtnih delavnic. V interesu naše bodoče narodne obrambe, ki mora iti vzporedno z razvijajočo se tehniko je, da se postavi na odgovorna mesta čimveč najboljših strokovno podkovanih ljudi ter da se poleg ostalih za narodno obrambo važnih obrti, kot oblačilne in druge, gleda, da razvoj kovinskih strok ne bo umetno oviran. Prepričani smo zato, da bo predlog naših kovinskih združenj, ki zahtevajo da se dovoli zaposlenje poleg dveh vajencev na vsakega pomočnika še po dva vajenca za mojstra, če dela sam, naletel na popolno razumevanje.

★

Ban dravske banovine je na podlagi § 1. uredbi o ureditvi razmerja učencev proti številu pomočnikov v rokodelskih delavnicah izdal uredbu, da se v ključavničarski stroki zvišajo število vajencev in sicer za enega nadaljnjega, samo če mojster zaposluje vsaj enega pomočnika. S to uredbo je g. ban predlog Zbornice in združenja sicer upošteval, ni ga pa rešil tako kot je združenje predlagalo. Z ozirom na aktualnost tega vprašanja bi se moralo zadevo ponovno vzeti v pretres in revidirati stališče g. bana.

Poravnajte naročnino!

D o p i s i

Glas iz obrtniških vrst

Kje so časi, ko je obrtnik živel tako kot se spodobi njegovemu uglednemu stanu in v primeri z dobo brezplačnega učenja, ki jo je prestal predno je dosegel svojo samostojnost kot mojster. Obrtnik se nahaja dandanašnji v položaju, ki ni vreden obrtniškega imena. Nekdanji pregovor da ima rokodelstvo zlata tla, je daleč od prave resnice. Dandanašnji obrtnik ki je kot vajenec in pomočnik dolga leta skrbel za svojo strokovno izobrazbo, in gojil edino željo, da se čimprej povzpne do samostojnosti, je danes na slabšem kot navaden delavec, ki je sprejemal plačo od prvega dne ko je vstopil v službo. Pred njim se razgrinja temna bodočnost in kruta sedanjost, ki upropašča obrtnika ter mu krati njegove eksistenčne pravice. Razni gospodarsko močnejši elementi imajo pravico, da obrtniku odjedajo poslednji košček kruha ter redčijo obrtniške vrste. Ali ne bi bila umestna zakonska določba, ki bi omejila industrijsko delo tam, kjer bi se mogla nadomestiti obrtniška delavnost. To ne bi bilo umestno samo iz humanih razlogov, temveč bi pomenilo tudi za državo pridobitev, kajti brez dvoma je obrtnik najboljši davkoplačevalec, seveda ako mu dopuščajo eksistenčne razmere. Nemogoče pa je misliti na napredek v obrti tako dolgo, dokler bo obrtnik komaj zaslužil za borno hrano, za ostale lastne potrebščine in material skoraj ne more več računati pri zaslužku, kje naj vzame sedaj še za plačilo davčnih obveznosti? Merodajne oblasti bi morale upoštevati nezno obrtniške razmere ter ščititi njegove interese z primernimi zakoni, ki bi dejansko ščitili obrtniško delavnost pred popolnim uničenjem. Našemu malemu človeku, ki se zaveda svoje državotvornosti se zdi čudno, kako more država ki sloni na načelih demokracije pozabljati na eksistenčna vprašanja tisočih svojih davkoplačevalcev ter na ljubo nekaterih finančnih mogotcev sejati med šibke ljudi gospodarsko smrt in socialno bedo. Tu so nujno potrebni ukrepi in uvidenost od merodajnih strani, da se brani in ščiti tudi malega človeka. Iz socialnega in državotvornega stališča bi bilo koristnejše, da se namesto mrtvega stroja zaposli človeka, ki je potreben in upravičen življenja. S tem bi se zmanjšale vrste brezposelnih kvalificiranih delavcev ter obrti bi se dalo več svobode in tehničnega razmaha.

Številčno je obrtništvo tretji najmočnejši stan v državi in kot tak tudi važen faktor, ki bi pravilno moral biti bolj upoštevan, toda če se ozremo na druge stanove, vidimo da je obrtnik najbolj zapostavljen. Kmet je dobil svojo zaščito, delavec socialno zavarovanje. Kaj pa se je storilo za obrtnika, ki je močan stebel države. Če sedaj hira je velika krivda v tem, ker se ga premalo upošteva. Na milost in nemilost je izpostavljen gospodarski propasti in dovoljeno je vsakomur, da ga gospodarsko ubija. Zato je skrajni čas, da se pristojne oblasti zganejo in se spomnijo svojih najbednejših in zapostavljenih državljanov.

Pismo uredništva in uprave

T. A. Črna pri Prevaljah: Najlepše se Vam zahvaljujemo za Vaše cenjeno sodelovanje. List Vam bomo redno pošiljali z današnjo številko. Prosimo, da se češče oglašite ter nam stojite krepko ob strani, ker nam bo Vaša pomoč še potrebna.

G. J. Ljubljana, Svabičeva 15: Ne moremo verjeti, da ste zaveden obrtnik kajti, če bi bilo to res, tedaj bi nam sporočili konkretniji razlog glede Vaše odločitve. Vi ste podoben noju, ki vtakne glavo v pesek, misleč da ga lovec ne bo videl.

**Vesele velikonočne praznike
želita vsem svojim naročnikom in čitateljem uredništva in uprava „Obrtnega vestnika“**

Obrtni vestnik Vas zavaruje za 5.000 dinarjev!

Drobne vesti

LEPO PRIZNANJE ZA POŽRTVOVALNO IN NESEBIČNO STANOVSKO OBRTNIŠKO DELO

Združenje obrtnikov, lesnih in umetnih strok v Ljutomeru je na redni skupščini dne 27. III. t. l. soglasno imenovalo g. Janka Horvata, slikarja v Ljutomeru za častnega načelnika. Imenovani je 30 let nepristransko in požrtvovalno deloval za združenje, deloma kot odbornik in tajnik, od leta 1932 pa kot načelnik. Kot tak si je pridobil veliko zaslug za povzdigo obrtniškega stanu, za kar mu gre to skromno priznanje.

Ob tej priliki se je izvedelo, da je v zadnjem času praznoval 70letnico v krogu svojih otrok. Janko, kot zamudniki, Ti iskreno čestitajo ljutomerski tovariši in želijo »še na mnoga leta!«

× **Gospa Franja Tavčarjeva**, častna dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije je umrla v Ljubljani. Pokojnica ni bila znana samo kot voditeljica našega narodnega pokreta, temveč tudi kot velika dobrotnica. Zelo je bila naklonjena našemu obrtniškem pokretu, katerega je podprala dejansko in z nasvetom. Blagor naše obrtne mladine ji je bil posebno pri srcu. Zaslužno in požrtvovalno narodno delavko bo ohranil ves naš slovenski narod in z njim naše obrtništvo v hvaležnem spominu.

× **Tajnik okrožnega odbora** v Smederevu je za poverbo in utajo v znesku cca 5.000 dinarjev, ki jih je zadrževal iz dohodkov taks in pristojbin, bil kaznovan na eno leto strogega zaporu, dveletno izgubo častnih pravic, na plačilo sodnih stroškov 2.600 dinarjev, če teh ne plača pa še na en mesec zaporu. Poravnati mora odboru gornjo vsoto, ki je bila ugotovljena. Ta stroga kazen naj služi v opomin vsem onim, ki bi si želeli prisvojiti denar iz skromnih sredstev raznih zadružnih blagajin.

× **Razstava male obrti na ljubljanskem velesajmu**. Da se omogoči udeležba na ljubljanskem velesajmu, ki bo trajal od 4. do 13. junija t. l. tudi malim obrtnikom, namerava kr. banska uprava v sporazumu z veleajmskim ravnateljstvom nakazati v ta namen nekaj brezplačnega razstavnega prostora. Interesenti naj se priklade pismeno ali ustmeno najkasneje do 20. aprila t. l. pri VIII. odd. kraljevske banske uprave na Erjavčevi cesti št. 12 z navedbo, koliko m² razstavnega prostora žele.

× **Poletni beograjski sejem** bo od 30. aprila do 9. maja t. l.

× **Ugodnosti** o oprostitvi taks pri drugih v smislu novega fin. zak. je objavil Službeni list.

× **50% povišanje sodnih stroškov** je prinesel novi finančni zakon.

× **Jugoslovensko sokolstvo** izvršuje velike priprave za sokolski izlet v Pragi, ki bo v začetku junija

× **Iz službenega mesta** je javljeno, da so ukinjene vse kazni, ki so bile izrečene na osnovi § 124 t. 2. zakona o zaščiti del. v zvezi čl. 8 st. 1. uredbi o omejitvi dela pomožnega osebja v pekarskih delavnicah, ki po pravomočju doslej še niso bile izvršene. Istotako se ukine veljavnost onih kazni, ki so bile odložene zaradi razsodbe višjih upravnih oblasti.

× **Savska finančna direkcija** je predpisala tekstilni industriji d. d. Varaždin (Tivar) na osnovnem družbenem davku za l. 1937. znesek Din 3.577.728. Od tega zneska odpade na obratovništva v naši banovini približno 1/10, t. j. Din 36.235 in sicer za prodajalno v Celju Din 10.692, za prodajalno v Kranju Din 2.335, za prodajalno v Ljubljani Din 17.370, za prodajalno v Murski Soboti Din 2.919 ter za prodajalno v Ptujju Din 2.919. Ti predpisi so sicer navidez v skladu z zakonskimi predpisi, toda v primeri s škodo, ki jo povzroča Tivar našim krojačem gotovo ni v pravem razmerju davkov, ki se predpisujejo našim davkoplačevalcem.

× **Anketo o nočnem delu v pek. obrti** je sklicalo socialno ministrstvo v Beogradu v dneh 13. in 14. t. m.

× **30. aprila t. l.** se vrši javna of. licitacija za oddajo tap. del in polaganje poda od linoleja na novi zgradbi OUZD v Osijeku. Pogoji za oddajanje del se dobe proti odškodnini 30 dinarjev v Zagrebu, Mihanovičeva ulica.

× **Sklad za podpiranje onemoglih delavcev** se ustanovi pri OUZD, ki ne bodo ali niso mogli doseči pravice do invalidske ali starostne rente. Iz sedanjih prispevkov sklada se bo v ta sklad oddajal prvih pet let 6, naslednjih pet let po 4, v nadaljnjih 5 letih pa po 2%, tako da bo znesel ves sklad 60 milj. dinarjev. Mesečne podpore bodo znašale 60 do 200 dinarjev in se bodo pričele dajati že letos 1. decembra. Ta sklad je ustanovil minister za delavce z ozirom na to, da bi se moralo delavsko zavarovanje uzakoniti že l. 1925. pa se je šele letos. Kdaj bi se že moralo izvesti obrtniško zavarovanje in vendarle se za onemogle obrtnike in delodajalce nihče ne briga.

IZPLAČEVANJE DIVIDENDE NA DELNICE ZANATSKE BANKE KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Glasom sklepa XI. rednega zbora delničarjev Zanatske banke od 27. marca t. l. se počeniš z dne 4. aprila t. l. izplačuje dividendni kupon št. 8 za 1937. leto in sicer po Din 8.— na delnico z odbitkom Din 0.90 za davek in takso, to je torej čistih Din 7.10 na delnico. Delničarjem iz dravske banovine izplačuje ohraneno nakazuje dividendo podružnica Zanatske banke v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6. V krajih, kjer je večje število delničarjev se priporoča, da lokalna obrtna organizacija zbere kupone vseh delničarjev in jih banki pošlje s spiskom z imeni vsakega delničarja in številom kuponov. Protivrednost kuponov nakaže banka organizaciji, ki razdeli na posamezne delničarje odpadajoče zneske. S tem si delničarji prihranijo večje poštno nakazilne stroške.

V smislu člena 78 bančnih pravil zastara dne 14. aprila t. l. kupon št. 5. za 1934. leto, katerega dividenda se od tega dne dalje ne izplačuje več. Uprava

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA
Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavica Din 75.000.000.—

Udeležba države Din 30.000.000.—

GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB

PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitev.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: »ZANATSKA«

Ljubljana — Telefon št. 20-30

Račun Poštne hranilnice št. 14.003

Tarifni pokret krojaških delavcev

V zvezi z zahtevami krojaških delavcev do svojih delodajalcev, članov krojaškega združenja v Ljubljani, je potrebno, da navedemo par objektivnih besed.

Krojaški mojstri so s svojimi delavci želeli kot eni prvih ustvariti možnost sodelovanja. V ta namen so že preteklo leto nudili in uredili vse pogoje, upoštevajoč tudi socialno stališče delavstva, pričakujoč, da bodo tudi delavci upoštevali težak položaj malih krojaških obrtnikov. Prilicno težke delavne pogoje, na katere so pristali mojstri so delavske organizacije še bolj poostrele s tem, da so bili kolektivni dogovori z večjimi podjetji, posebno s trgovskimi delavnicami izvršeni z mnogo nižjo tarifo. Tem podjetjem so delavci dali možnost hude konkurence kajti razlikovali niso delo po meri od dela v konfekciji.

Mesto, da bi delavske organizacije iz tega vidika uredile delovne razmerje, so ga še bolj poostrele z novimi zahtevami in novim pritiskom na krojaške mojstre in so ravno v dobi najživahnije sezone povzročili zastoj v delavnicah. In dočim so bile konfekcijske delavnice mnogo na boljšem, so bili krojaški mojstri tem bolj prizadeti, ker je njihovo delo strogo po meri in po naročilu. Če se hoče torej v bodoče ustvariti znošno in razumevajoče sožitje med delodajalci-malimi obrtniki in delavci, tedaj je treba posebej delovni odnos do njih regulirati iz popolnega drugega stališča nego z večjimi podjetji. Če bo tudi delavstvo pokazalo razumevanje za dobro voljo, da je v interesu cele stroke, če z obrtniki složno delajo na ureditvi bodočih tarifnih vprašanj. V interesu delavstva pa tudi ni, da podpira konkurenco konfekcijskih delavnic, ki izkoriščajo delavstvo in uničujejo samostojno krojaško obrt v ko-

rist nekaj desetih kapitalno močnih ljudi, ki posegajo v krojaško stroko brez vsakega strokovnega znanja.

Da je prišlo tako kmalu do sporazuma, je treba pripisovati spravljivosti; na obeh straneh ter da so tudi delavci popustili precej pri svojih zahtevah. Kljub temu so pa lahko zadovoljni z uspehom. Po novi kolektivni pogodbi so urne mezde določene tako: v I. razredu za veliko delo 6 din, za malo delo 5.50 in za delo »v roko« 3.25 din; v II. razredu: 5.25, 4.50 in 3 din; v III. razredu 4.50, 3.75 in 3 din. Računajo da so se urne mezde zvišale po novi pogodbi povprečno 10 do 25%. Za delo, ki ga plačujejo po kosih, so mezde višje okoli 10%.

Delovni čas znaša 8 do 10 ur na dan (48 do 60 ur na teden). Med splošnimi določbami je pomemben predpis, da je pomočnikom prepovedano nositi po delopustu delo na dom.

Pogodba je odpovedljiva z enomesečnim odpovednim rokom, in sicer mesec dni pred koncem njene veljavnosti. Velja do 1. februarja 1939. Če pogodbe delavci ali delodajalci v določenem roku ne odpovejo, se njena veljavnost avtomatično podaljša za leto dni.

Delavci so se s pogodbo obvezali, da se takoj po podpisu vrnejo na delo. Zato danes krojaške delavnice obratujejo s polno paro. Bližajo se prazniki in marsikdo bi rad o velikih nočih oblekel novo obleko.

Važna pridobitev

Po vzoru velikih listov, ki svojim naročnikom na razne načine nudijo razne ugodnosti, smo se tudi mi odločili da predvsem iz socialnih razlogov nudimo našim naročnikom možnost nezgodnega zavarovanja.

Obrtnik dandanes ni nikjer zavarovan, kako tudi, saj njegovi dohodki komaj zadostujejo za vsakdanje redno preživljanje. In vendar nikdar ne vemo kakšna usoda nas čaka, še bolj usodno lahko postane za

KROJAČI!

Dober zaslužek in večji promet dosežete le s kolekcijo vzorcev veletrgovine sukna in krojaških potrebščin

**FRANJO
NOVAK & KO.**

LJUBLJANA ŠT. 105

Ogromna izbira. Ugodne cene. Vestna postrežba.
ZAHTEVAJTE KOLEKCIJO VZORCEV TAKOJ!

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Lastna denarna sredstva so znašala 31. decembra 1936 din 2.909.574.60, varnostni sklad din 1.297.691.60, rezervni sklad din 1.138.756.81.

ZA VESEL DELOPUST

Političen klepar

Svétnica: Ta mučni dogodek iz srca obsojam; bojim se, da se je gospa županja razjezila. Boljši ljudje ne prenesejo mnogo. Cim višje se človek povzpne, tem slabotnejše živce ima.

Neža: Da, dal Zagotavljam vas, da nisem več pri takem zdravju kakor v prejšnjih letih.

Svétnica: Kaj takega rada verjamem, vaše blagorodje bo radi tega še umrlo. Vzemite vsak dan kakšno zdravilo, kajti to so tudi prejšnje gospe županje delale.

Tine (proti občinstvu): Sakrament, tudi meni se nekam tako dozdeva, da nisem več pri tako dobrem zdravju, odkar sem postal nadsluga. Nekaj me zbada, av, av, pa prav tukaj na levi strani. Vi se smejete temu? Toda stvar je resna in bojim se, ma foi, da bom še dobil podagro na vratu.

Svétnica: Gospa županja naj si pre-skrbi zdravnika, to bi tudi hiši koristilo.

Neža: Saj res, to je izvrsten svet. Tine, skoči no k zdravniku Kožuhu in mu sporoči, naj pride k meni na ordinacijo.

Svétnica: Zdaj pa moram oditi, blagorodna gospa, in se pripravim.

Neža: Ste že priporočeni, moja ljuba gospa svétnica. Kadarkoli boste hoteli z mano ali pa z mojstrom Urbanom — hotela sem reči gospodom županom, se brez nadaljnega oglašite.

Svétnica (jipoljubi predpasnik in reče): Najvdanejša služabnica.

Neža (Tinetu): Zdaj pojdi noter, moj mož bo tu sprejemal v avdienco.

PETO DEJANJE

PRVI PRIZOR

(Tine, Dva advokata, Meščan)

Tine: Zdaj ko bodo avdience, mi bo slo žito v klasje. Zdaj boste videli, da se znam bolj postaviti, kakor če bi bil že deset let v službi. Aha, že trkajo. S kom bi rada govorila plemenita gospa?

Advokat: Midva bi rada imela čast govoriti z gospodom županom.

Tine: Ni še blagovoli vstati.

Advokat: Ni še blagovoli vstati? In ura je že štiri popoldne.

Tine: Vstal je pravzaprav že, toda šel je iz hiše.

Advokat: Ampak midva sva pravkar srečala nekoga, ki je z njim govoril.

Tine: Končno je res doma, toda ne počuti se dobro. (Tiho). Ta dva cepca sta zabita kakor noč. Nočeta pa nočeta razumeti tega, kar bi jaz rad.

Advokat (Tiho): Že vidim, mon frère, da je fant navajen podkupnine. Stisniti mu moram kovača v roko, pa naju bo spustil k gospodu županu. Čuj, ti dečko, tu imaš kovača in spij pollitra na najino zdravje.

Tine: Draga moja gospoda, daril pa ne sprejemam.

Advokat: Kaj pa naj zdaj počneva, mon frère? Se morava pač drugič vrniti.

Tine (jima pomigne): Halo, gospoda, saj se vama tako ne mudi. Naj bo, ker sta že vidva, pa bom sprejel tista dva kovača, da ne bosta mislila, da sem ošaben, kajti to bi lahko spravilo našo hišo v slab glas.

Advokat: Tu imaš dva kovača, zdaj pa

naju prijavi gospodu županu.

Tine: Najvdanejši sluga. Za vaju bom vse storil, kar bo v moji moči. Gospod župan je sicer zdrav kakor konj, vendar pa ne mara z vsakim govoriti. Ker sta pa prišla vidva, gospoda, je to čisto druga zadeva. Takoj vaju bom prijavil. Samo trenutek prosim! Na, pa spet trka nekdo. Prijatelj, s kom bi rad govoril?

Meščan (seže v žep): V čast bi si štel, če bi mogel govoriti z gospodom županom.

Tine (Tiho): Mož zna živeti, ta seže sam od sebe v žep. (Glasno). Da, gospod, župan je doma in takoj boste govorili z njim. (Tine stegne roko, meščan pa potegne iz žepa mesto denarnice uro in jo gleda):

Meščan: Kakor vidim, je že štiri ura.

Tine: S kom je že gospod hotel govoriti?

Meščan: Z gospodom županom.

Tine: Gospoda župana ni doma.

Meščan: Pravkar ste pa rekli, da je do-

ma.

Tine: Že mogoče, potem sem se pač zagovoril. (Meščan gre).

Tine (Tiho): Kakšno govedo?! Mož misli, da je gospod župan zanj vedno na razpolago. (K advokatu). Takoj vaju javim. (Gre).

Advokat: Glej ga no, kako se že znajde v svojem poklicu.

DRUGI PRIZOR

(Advokat, Urban, ženska)

1. advokat: Iz dna srca čestitam blagorodnem gospodu županu k tej časti, h kateri ga je izbralo celokupno mesto in smelo trdva, da še ni bilo župana, ki bi bil bolj

družino ali naše svojce v slučaju nesreče, ki nas lahko doleti kjerkoli, bodisi v delavnici na cesti ali na potovanju. Vsak naročnik Obrtnega vestnika, je zavarovan za vsoto 5000 dinarjev s tem, da poravna naročnino v znesku 40 dinarjev ter predloži svoje podatke glasom pogojev, ki smo jih objavili v prvi letošnji številki ohraneno v opominih, ki smo jih razposlali zadnje dneve na naše naročnike. Zavarovanje traja eno leto in se obnovi s tem, da se naročnina ponovno poravna za naslednje leto. Naši naročniki so torej avtomatično zavarovani vse življenje s tem, da redno prejemajo svoj strokovni list, ki jih istočasno informira, poučuje in svojim naročnikom svetuje v vseh strokovnih in stanovskih zadevah. Ne smemo pa pozabiti, da je močno in neodvisno stanovsko glasilo potrebno vsemu našemu obrtniškem stanu da si pribori nazaj svoj položaj.

MALI OGLASI

Mali oglasi trgovskega značaja se računajo po 50 par beseda. Oglasi socialnega in posredovalnega značaja beseda 25 p. Najmanjši znesek 15 ox. 10 D.

IGRANJA NA KITARO

se lahko kmalu naučite, če imate za to veselje. Javite se na upravo lista pod »Pouk kitare v Ljubljani«.

OBUCARSKA REVUJA (Cevljarska revija), 6. številka za poletje 1938. je izšla ter prinaša 66 modelov s 36 kroji za vse velikosti. Cena posameznemu izvodu je 30 Din. Naročuje se pri Obrtniškem društvu v Ljubljani (Sv. Petra c. 4) po povzetju, ali še bolje, če pošljete denar vnaprej po čekovni položnici št. 14.043.

ZIDARJI (samostojni)

dobe lep postranski zaslužek! Ponudbe na upravo lista pod »Prilika«.

KATERI MOJSTER

ključavničarske, mehanične ali elektrotehnične stroke ki sprejel v uk 16letnega fanta, močnega, zdravega, ki ima veselje do omenjenih obrti? Dovolj je 2 razreda realne gimnazije v Celju. Naslov: Rudolf Zupan, Rečica 138, p. Laško.

Krojni tečaji

za damska oblačila

se prične vsakega 1. v mesecu
Prijava sprejema in pojasnila daje

TEODOR KUNC

lastnik od kr. banske uprave dovoljene šole
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 5-II nd.
Za odgovor priložite znamko!

KROJAČI!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Češko-jugoslovenska
veletrgovina blaga

ANTON HÜBL D. D.

Zagreb, Trenkova ulica št. 7